

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

II. ÚS 511/2021-19

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Petra Molnára a sudcov Jany Laššákovej a Ľuboša Szigetiho (sudca spravodajca) v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľov [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], Česká republika, a [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], zastúpených advokátom Mgr. PaedDr. Antonom Kušnírom, Jána Reka 13, Žilina, proti uzneseniu Najvyššieho súdu Slovenskej republiky č. k. 1 Cdo 39/2020 z 27. januára 2021 takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť **o d m i e t a .**

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľov a skutkový stav veci

1. Sťažovatelia sa ústavnou sťažnosťou doručenu ústavnému súdu 10. mája 2021 domáhajú vyslovenia porušenia svojho základného práva vlastníť majetok podľa čl. 20 ods. 1 a 4 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) a práva na pokojné užívanie majetku podľa čl. 1 Dodatkového protokolu k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dodatkový protokol“) uznesením všeobecného súdu označeným v záhlaví tohto uznesenia. Sťažovatelia navrhujú napadnuté uznesenie zrušiť a vec vrátiť súdu na ďalšie konanie.
2. Z ústavnej sťažnosti, napadnutého uznesenia a ďalších príloh vyplýva nasledovný stav veci:
3. Okresný súd Čadca (ďalej len „okresný súd“) rozsudkom č. k. 10 C 116/2008-248 z 24. apríla 2015 (ďalej len „rozsudok okresného súdu“) zamietol žalobu sťažovateľov o určenie neplatnosti zmluvy o zriadení vecného bremena. Svoje rozhodnutie odôvodnil nedostatkom naliehavého právneho záujmu na strane sťažovateľov na požadovanom určení a nedostatkom ich aktívnej vecnej legitímácie.
4. Krajský súd v Žiline (ďalej len „krajský súd“) svojím rozsudkom č. k. 5 Co 17/2016-307 z 26. januára 2016 (ďalej len „rozsudok krajského súdu“) sťažovateľmi napadnutý rozsudok

okresného súdu potvrdil s odôvodnením, že súd prvej inštancie riadne zistil skutkový stav veci, vec správne právne posúdil a svoje rozhodnutie náležitým spôsobom odôvodnil, a so závermi a dôvodmi rozhodnutia okresného súdu sa stotožnil.

5. Sťažovatelia podali proti rozsudku krajského súdu dovolanie s odôvodnením, že im okresný súd a krajský súd odňali možnosť konať pred súdom v zmysle § 237 ods. 1 písm. f) Občianskeho súdneho poriadku (ďalej aj „OSP“). Zároveň namietali nepreskúmateľnosť rozhodnutí okresného súdu a krajského súdu a tiež nesprávne právne posúdenie veci, a to najmä v otázke aktívnej vecnej legitímácie. O podanom dovolaní rozhodol Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) napadnutým uznesením tak, že dovolanie sťažovateľov odmietol podľa § 447 písm. c) Civilného sporového poriadku (ďalej aj „CSP“) ako smerujúce proti rozhodnutiu, proti ktorému nie je dovolanie prípustné. V odôvodnení napadnutého uznesenia najvyšší súd uviedol, že namietaná nepreskúmateľnosť rozhodnutia bola už dávnejšou judikatúrou považovaná nie za procesnú vadu konania v zmysle § 237 ods. 1 písm. f) OSP, ale za tzv. inú vadu konania, ktorá prípustnosť dovolania nezakladala. Najvyšší súd ďalej dôvodil, že na tomto právnom názore zotrvalo aj jeho zjednocujúce stanovisko R 2/2016, pričom obsah spisu nedáva v predmetnej veci žiadny dôvod na uplatnenie druhej vety tohto stanoviska, keďže v dovolaní napadnutom rozhodnutí sú zreteľne vysvetlené jeho podstatné dôvody. Prípustnosť dovolania v zmysle uvedeného ustanovenia nezakladalo ani to, že napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu prípadne spočívalo na nesprávnych právnych záveroch. Najvyšší súd poukázal aj na názory ústavného súdu a jeho judikatúru, v ktorej konštatoval, že prípadný nedostatok riadneho odôvodnenia dovolaním napadnutého rozhodnutia, nedostatočne zistený skutkový stav alebo nesprávne právne posúdenie veci nezakladá vadu konania podľa ustanovenia § 237 ods. 1 písm. f) OSP. Vzhľadom na uvedené dospel dovolací súd k záveru, že prípustnosť dovolania nevyplývala zo žiadneho procesného ustanovenia platného a účinného v čase jeho podania a dovolanie sťažovateľov z tohto dôvodu nevyvolalo tie procesnoprávne účinky, ktoré by po 30. júni 2016 umožňovali uskutočniť meritórny dovolací prieskum.

II.

Argumentácia sťažovateľov

6. Proti napadnutému uzneseniu o odmietnutí dovolania podali sťažovatelia túto ústavnú sťažnosť, v ktorej argumentujú:

a) Už okresný súd vo svojom rozsudku nesprávne právne posúdil vec v otázke nedostatku naliehavého právneho záujmu a aktívnej vecnej legitímácie na podanie žaloby na strane sťažovateľov s odôvodnením, že títo neboli aktuálne zapísaní na liste vlastníctva ako vlastníci dotknutých nehnuteľností, na ktorých je zmluvou uzavretou v rozpore s dobrými mravmi zriadené právo z vecného bremena medzi žalovanými. Avšak v inom súdnom konaní bola riešená otázka vlastníckeho práva sťažovateľov, ktorú súd nebol oprávnený v tomto konaní riešiť, a preto mal postupovať podľa § 109 ods. 1 písm. b) prvej vety OSP a konanie prerušiť do právoplatného skončenia konania vedeného na okresnom súde pod sp. zn. 7 C 1/2007, predmetom ktorého bolo určenie neplatnosti kúpnej zmluvy, resp. odvolacieho konania vedeného na krajskom súde pod sp. zn. 7 Co 55/2015, ktoré súd prvej inštancie ignoroval. Toto nesprávne právne posúdenie okresného súdu nenapravili ani odvolací, ani dovolací súd, čím boli porušené práva sťažovateľov podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru.

b) Zmluva o zriadení vecného bremena zasiahla do práv sťažovateľov ako záložných veriteľov, a to tým, že sa úmyselne konaním žalovaného v 1. rade znížila hodnota zmluvne poskytnutého zálohu, znemožnil sa reálny výkon záložného práva, čo bezo sporu poškodzuje právo sťažovateľov. Od právoplatnosti rozhodnutia krajského súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 7 Co 55/2015 sporné vecné bremeno už zasahuje do práv oprávneného vlastníka, ktorému súdy svojím postupom znemožňujú výkon práva na súdnu ochranu, čo je konaním poškodzujúcim právo sťažovateľov na ochranu vlastníckeho práva podľa čl. 20 ústavy.

c) Ohrozenie práva sťažovateľov bolo v konaní preukázané, a to tým, že v čase po poskytnutí pôžičky sťažovateľmi žalovanému v 1. rade do zápisu záložného práva na príslušnom liste vlastníctva žalovaný v 1. rade vykonal právne úkony (zriadenie bezodplatného práva z vecného bremena a dlhodobý bezodplatný nájomný vzťah na rovnakú nehnuteľnosť), ktorými mal za cieľ zmariť výkon záložného práva. Záložné právo zabezpečujúce pohľadávku, resp. v súčasnosti vlastnícke právo sťažovateľov, bez určenia neplatnosti zmluvy o zriadení vecného bremena uzavretej medzi žalovaným v 1. rade a žalovaným v 2. rade sú neúčinné.

d) Súdmi tvrdený a predpokladaný právny stav, podľa ktorého aktívna legitimácia a naliehavý právny záujem na určení, či tu právo alebo právny vzťah je alebo nie je, je tam, kde by bez toho určenia bolo právo žalobcu ohrozené, nastal nielen zápisom vlastníckeho práva k predmetným nehnuteľnostiam na základe právoplatného a vykonateľného rozhodnutia krajského súdu č. k. 7 Co 55/2015-370 z 21. októbra 2015, keď Okresný úrad Čadca, katastrálny odbor, vykonal zápis vlastníckeho práva k predmetným nehnuteľnostiam, ale už uzavretím právnych úkonov, zmluvy o zriadení práva z vecného bremena a nájomnej zmluvy, ktoré v rozpore s vyhlásením žalovaného v 1. rade v zmluve o zriadení záložného práva zaťažujú záloh a v súčasnosti vlastnícke právo sťažovateľov. Ohrozenie práva sťažovateľov nastalo aj pri realizácii predaja zálohu, keď o kúpu nehnuteľností, predmetu zálohu, napriek tomu, že bola ponuka riadne zverejnená, nebol záujem, pokiaľ je na liste vlastníctva zapísané právo z vecného bremena v rozsahu, ktorý marí uplatnenie vlastníckeho práva novým vlastníkom. Preto je dôvodné tvrdiť, že sťažovatelia od počiatku konania v prerokovávanej veci majú nielen aktívnu legitimáciu vyplývajúcu zo zápisu ich záložného práva na liste vlastníctva, ale aj naliehavý právny záujem na určení neplatnosti zmluvy o zriadení práva z vecného bremena, pretože ich uplatnenie záložného práva, resp. vlastnícke právo sú už nielen ohrozené, ale aj znemožnené.

e) Z uvedených dôvodov sú podľa sťažovateľov rozhodnutia súdov založené na nesprávnom právnom posúdení veci, aj keď na vec aplikovali správnu právnu úpravu, svojím postupom znemožnili účastníkovi konať pred súdom, čo zakladá dovolací dôvod podľa § 237 ods. 1 písm. f) OSP. Najvyšší súd a odvolací súd sa nevysporiadali s pochybeniami, ktoré sťažovatelia namietali v podanom dovolaní a rovnako aj v odvolaní, a závery napadnutého uznesenia, ako aj rozsudku krajského súdu sťažovatelia považujú za všeobecné a z tohto dôvodu aj nepreskúmateľné.

III.

Predbežné prerokovanie ústavnej sťažnosti

7. Podstatou ústavnej sťažnosti je porušenie základných práv podľa čl. 20 ods. 1 a 4 a čl. 46 ods. 1 ústavy, práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru a práva podľa čl. 1 dodatkového protokolu uznesením najvyššieho súdu o odmietnutí dovolania. Pre úplnosť ústavný súd uvádza, že v petite ústavnej sťažnosti sťažovatelia uviedli, že sa domáhajú vyslovenia porušenia označených práv „... v konaní

pred Najvyšším súdom SR v konaní 1Cdo 39/2020 zo dňa 27.01.2021, v spojení s konaním pred Krajským súdom Žilina vo veci č.k.: 7Co/55/2015-37, v spojení s konaním pred Okresným súdom Čadca č.k.: 7C/1/2007-325...“. Z obsahu ústavnej sťažnosti však vyplýva, že označené konania vedené pred okresným súdom a krajským súdom s napadnutým uznesením najvyššieho súdu nesúvisia. Dovolanie sťažovateľov, o ktorom rozhodol najvyšší súd napadnutým uznesením smerovalo proti rozsudku krajského súdu č. k. 5 Co 17/2016-307 z 26. januára 2016, ktorým bol potvrdený rozsudok okresného súdu č. k. 10 C 116/2008-248 z 24. apríla 2015. Z uvedeného je zrejmé, že sťažovatelia si pravdepodobne zamenili spisové značky konaní vedených na okresnom súde a krajskom súde, ktoré predchádzali vydaniu napadnutého uznesenia. Na uvedenom zistení ale nič nemení skutočnosť, že z obsahu ústavnej sťažnosti je nepochybné, že sťažovatelia ústavnou sťažnosťou napádajú výhradne uznesenie najvyššieho súdu, ktorého zrušenie navrhujú aj v petite ústavnej sťažnosti, a za porušovateľa svojich práv označili najvyšší súd.

III.1. K namietanému porušeniu základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru:

8. Z § 56 ods. 2 písm. g) zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) vyplýva, že úlohou ústavného súdu pri predbežnom prerokovaní ústavnej sťažnosti je tiež posúdiť, či táto nie je zjavne neopodstatnená. V súlade s konštantnou judikatúrou ústavného súdu o zjavne neopodstatnenú sťažnosť ide vtedy, keď namietaným postupom alebo namietaným rozhodnutím príslušného orgánu verejnej moci nemohlo dôjsť k porušeniu základného práva alebo slobody, ktoré označil sťažovateľ, a to buď pre nedostatok príčinnej súvislosti medzi označeným postupom alebo rozhodnutím príslušného orgánu verejnej moci a základným právom alebo slobodou, porušenie ktorých sa namietalo, prípadne z iných dôvodov. Za zjavne neopodstatnenú sťažnosť je preto možné považovať takú, pri predbežnom prerokovaní ktorej ústavný súd nezistil žiadnu možnosť porušenia označeného základného práva alebo slobody, realnosť ktorej by mohol posúdiť po jej prijatí na ďalšie konanie (I. ÚS 66/98, tiež napr. I. ÚS 4/00, II. ÚS 101/03, IV. ÚS 136/05, III. ÚS 198/07).

9. Čo sa týka napadnutého uznesenia najvyššieho súdu, ústavný súd konštatuje, že sťažovatelia vo svojej ústavnej sťažnosti neuvádzajú žiadnu argumentáciu, ktorou by z ústavnoprávneho hľadiska namietali porušenie svojich konkrétnych práv garantovaných ústavou a dohovorom právnymi závermi najvyššieho súdu, v zmysle ktorých odmietol sťažovateľmi podané dovolanie ako neprípustné. Námietky sťažovateľov sa koncentrujú do prejavu ich nesúhlasu s právnym posúdením vecí okresným súdom a krajským súdom a predmetom námietky sťažovateľov vo vzťahu k napadnutému uzneseniu najvyššieho súdu je len nespokojnosť so spôsobom, ako sa dovolací súd vysporiadal so sťažovateľmi vytýkanými nedostatkami v rozhodnutiach súdov nižšej inštancie. Právne závery najvyššieho súdu prijaté v napadnutom uznesení považujú za všeobecné, a preto nepreskúmateľné.

10. Ústavný súd vo svojej judikatúre opakovane pripomína (napr. IV. ÚS 35/02, II. ÚS 159/08, IV. ÚS 596/2012, III. ÚS 365/2017), že otázku, kedy je prípustné dovolanie, rieši zákon, t. j. ide o otázku zákonnosti, a preto posúdenie splnenia zákonných predpokladov (podmienok) prípustnosti dovolania s negatívnym výsledkom samo osebe nemôže viesť k záveru o porušení práv sťažovateľa. To platí o to viac, že ústavný súd akceptuje, že otázka posúdenia, či sú splnené zákonné podmienky

prípustnosti dovolania, patrí (v zásade) do výlučnej právomoci dovolacieho súdu, t. j. najvyššieho súdu, a nie do právomoci ústavného súdu (napr. IV. ÚS 238/07, IV. ÚS 499/2011, IV. ÚS 161/2012, II. ÚS 98/2017).

11. Vychádzajúc z uvedeného, úloha ústavného súdu vo veci sťažovateľov sa obmedzuje na posúdenie, či najvyšší súd v napadnutom uznesení dostatočným, a teda ústavne akceptovateľným spôsobom odôvodnil svoj záver o neprípustnosti dovolania. V opačnom prípade by totiž ústavný súd nahrádzal právomoc najvyššieho súdu, čo s odkazom na jeho ústavné postavenie zjavne nie je jeho úlohou.

12. Po preskúmaní napadnutého uznesenia najvyššieho súdu ústavný súd konštatuje, že v ústavnej sťažnosti predložená argumentácia nie je spôsobilá spochybniť ústavnú konformnosť prijatých právnych záverov. Sťažovatelia vo svojej ústavnej sťažnosti opakujú výhrady, ktoré už uplatnili pred krajským súdom a rovnako najvyšším súdom, a snažia sa docieľiť rozhodnutie vo svoj prospech, postaviac ústavný súd do role ďalšej prieskumnej inštalácie, ktorá mu neprináleží. Právny názor najvyššieho súdu o neprípustnosti dovolania [§ 447 písm. c) CSP], pokiaľ ide o uplatnený dôvod prípustnosti dovolania podľa § 237 ods. 1 písm. f) OSP, je v napadnutom rozhodnutí zdôvodnený vyčerpávajúcim spôsobom a presvedčivo (k tomu bližšie pozri aj bod 5 tohto uznesenia). Napadnuté uznesenie najvyššieho súdu nemožno považovať za formalistické, neodôvodnené a ani za arbitrárne, t. j. také, ktoré by bolo založené na právnych záveroch, ktoré nemajú oporu v zákone, resp. popierajú podstatu, zmysel a účel v napadnutom konaní aplikovaných ustanovení Občianskeho súdneho poriadku a Civilného sporového poriadku (upravujúcich prípustnosť dovolania a dovolacie dôvody v civilných veciach). V odôvodnení napadnutého rozhodnutia sa najvyšší súd zaoberal a ústavne akceptovateľným spôsobom aj vysporiadal s argumentáciou sťažovateľov, ktorou odôvodňovali prípustnosť dovolania podľa § 237 ods. 1 písm. f) OSP. Ústavný súd považuje za vhodné podotknúť, že zásadné nedostatky odôvodnenia rozsudku predstavovali za účinnosti Občianskeho súdneho poriadku tzv. inú vadu konania, ktorú ale mal sťažovateľ uplatniť podľa § 241 ods. 2 písm. b) OSP v dovolaní.

13. Ústavný súd poukazuje na to, že súčasťou základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy nie je povinnosť súdu akceptovať dôvody prípustnosti opravného prostriedku uvádzané sťažovateľom, v dôsledku čoho ich „nerespektovanie“ súdom ani nemožno bez ďalšieho považovať za porušenie označeného základného práva. V inom prípade by totiž súdy stratili možnosť posúdiť, či zákonné dôvody prípustnosti alebo neprípustnosti podaného dovolania vôbec boli naplnené. Takýto postup a rozhodnutie dovolacieho súdu Civilný sporový poriadok výslovne umožňuje, preto použitý spôsob v konkrétnom prípade nemohol znamenať odoprenie prístupu sťažovateľa k súdnej ochrane v konaní o mimoriadnych opravných prostriedkoch (II. ÚS 99/2019, II. ÚS 363/2020).

14. S prihliadnutím na odôvodnenosť napadnutého uznesenia je ústavný súd toho názoru, že z ústavnoprávneho hľadiska niet žiadneho dôvodu, aby sa spochybňovali závery napadnutého uznesenia najvyššieho súdu. Ústavný súd pri predbežnom prerokovaní tak dospel k záveru, že medzi napadnutým uznesením najvyššieho súdu a obsahom základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, ako aj práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, ktorých vyslovenia porušenia sa sťažovatelia domáhajú, neexistuje taká príčinná súvislosť, na základe ktorej by po prípadnom prijatí ústavnej sťažnosti na ďalšie konanie reálne mohol dospieť k záveru o ich porušení. Ústavný súd preto pri

predbežnom prerokovaní odmietol ústavnú sťažnosť v tejto časti podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde ako zjavne neopodstatnenú.

III.2. K namietanému porušeniu základného práva vlastníť majetok podľa čl. 20 ods. 1 a 4 ústavy a práva na pokojné užívanie majetku podľa čl. 1 dodatkového protokolu:

15. Vo vzťahu k namietanému porušeniu základných práv podľa čl. 20 ods. 1 a 4 ústavy a práva podľa čl. 1 dodatkového protokolu ústavný súd konštatuje, že ich porušenie sťažovateľa namietajú v priamej príčinnej súvislosti s namietaným porušením základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru. Keďže ústavný súd dospel k záveru, že napadnutým uznesením najvyššieho súdu nemohlo dôjsť k porušeniu základného práva sťažovateľov podľa čl. 46 ods. 1 ústavy ani práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, v konkrétnych okolnostiach posudzovanej veci nemohlo dôjsť ani k porušeniu uvedených práv. Ústavný súd preto aj túto časť ústavnej sťažnosti odmietol pri predbežnom prerokovaní podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde ako zjavne neopodstatnenú.

16. Vzhľadom na odmietnutie ústavnej sťažnosti ako celku sa ústavný súd ďalšími požiadavkami sťažovateľov uvedenými v petite ústavnej sťažnosti nezaoberal, keďže rozhodovanie o nich je podmienené vyslovením porušenia základného práva alebo slobody, k čomu v tomto prípade nedošlo.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 28. októbra 2021

Peter Molnár
predseda senátu